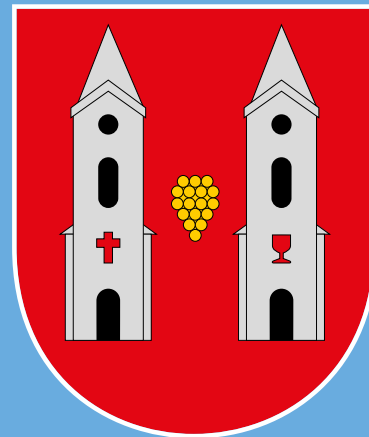

SOBĚHRDSKÝ ZPRAVODAJ

Soběhrdy | Mezihoří | Phov | Žiňany | Žiňánky

zdarma • čtvrtletník • vydává Obecní úřad Soběhrdy • ročník 13 • číslo 4 • prosinec 2021

Úvodní slovo ☞ Starosti pana starosty

Dnešní starosti pana starosty bych rád věnoval velmi osobní vzpomínce na Libušku Bartůškovou, která nás v listopadu letošního roku opustila.

Moje první výrazná vzpomínka na paní Libušku se datuje někdy do roku 1978, kdy jsem se jako dítě školou povinné vydal do soběhrdské knihovny vypůjčit si poprvé v životě knihu. Předtím jsem samozřejmě už nějaké knihy přečetl z domácích zásob a z Ježíškových dárků. Ale jít si půjčit knihu sám jako dospělý do knihovny, to byl úplně jiný zážitek. A nebudete tomu věřit, ale už v té době se o knihovnu starala paní Libuška. Nikdo z nás si nepamatuje, kdy to začalo, ale trvalo to hodně přes 40 let. Dodnes si samozřejmě dobře pamatuji, jakou knihu jsem si půjčil. Byly to Příběhy dona Quijota.

Druhá zásadní vzpomínka je z roku 2006, kdy jsem se stal členem zastupitelstva a začal se zajímat o dění na obci, a tím i o provoz knihovny. Když jsem poprvé jako místostarosta do knihovny zašel, paní Libuška se usmála a zeptala se, jestli si jdu zase pro Příběhy dona Quijota. Spadla mi brada údivem. Ona si celé ty roky pamatovala, jakou knihu jsem si půjčil poprvé. A hned mi svým nezaměnitelným vysokým hlasem začala popisovat, jak hned věděla, co jsem zač, protože takovou knihu si děti mého věku nepůjčovali.

Od té doby jsem s ní byl v kontaktu často. Ať již kvůli provozu knihovny nebo při přípravě nádherných přání k různým mimořádným životním okamžikům našich občanů. Můžu si snad tedy dovolit po té dlouhé známosti shrnout nejdůležitější vlastnost paní Libušky.

Jsou lidé, kteří kam vejdou, je jich všude plno. Často a nahlas mluví, hodně gestikulují a na všechno mají názor. Když odejdou, ani vlastně nevíte, o čem mluvili, protože tak nějak o všem. Potom jsou lidé opačného ražení. Když jste s nimi v místnosti, ani o nich nevíte a občas se musíte pohledem ujistit, jestli tam ještě jsou a nevypařili se. Když odejdou, tak většinou také nevíte, o čem mluvili, protože vlastně o ničem. A potom jako samostatná kategorie byla paní Libuška. Mluvila pomalu a klidně, ale povídala o věcech, na které se nedalo zapomenout. Když přerovnávala knížky v policích, litoval jsem, že nestíhám číst. Po jejím vyprávění o malování jsem občas měl sám chuť vzít barvičky a do něčeho se pustit. Když vyprávěla o výstavách obrazů, které navštívila, měl jsem chuť vyrazit a také si prohlížet krásu. Bylo jí prostě vždycky plno, když odešla. A takoví lidé jsou velmi vzácní. Věřím, že jí bude v našich životech plno, i když s námi není.

Libuško, děkujeme moc za všechno, co jste pro nás Soběhrdské udělala.

Pavel Bartík

Zapište si do kalendáře

Pokud nám COVID dovolí...

- 15. 1. Zimní obecní brigáda
- 29. 1. Hasičský ples v Soběhrdech
- 12. 2. Dětský karneval v Soběhrdech
- 20. 2. Kafe se starostou
- 5. 3. MDŽ v Restauraci U Železného dědka v Soběhrdech

Hledáme nadšence do technologie 3D tisku

Pokud existuje v našich obcích někdo, kdo má zkušenost s 3D tiskem a byl by ochoten svou zkušenost postupně předávat dalším zájemcům o tento důležitý obor budoucnosti, prosím ho, aby se mi ozval.

Máme možnost získat zdarma v rámci činnosti knihovny 3D tiskárnu a hledáme způsob, jak bychom jí mohli využít ve prospěch našich občanů.

Pavel Bartík, 604 294 762

Přejeme Vám, ať jsou vaše vánoční svátky naplněné klidem, radostí a krásnou sváteční atmosférou. Do nového roku Vám přejeme pevné zdraví, hodně úspěchů, dobré nálady a dobrých lidí kolem sebe.

— Vaše zaštitelstvo —

KNIŽNÍ DÍLA NEDOSTUPNÁ NA TRHU

Národní digitální knihovna ve své službě Díla nedostupná na trhu nabízí plné texty dokumentů (knih, časopisů, novin atd.) vydaných na území České republiky až do roku 2007 (periodika – vydání do roku 2010). Jedná se o dokumenty, které jsou chráněny autorským právem (tj. neuplynulo 70 let od smrti autora) a které nejsou dostupné na trhu, a to včetně dalších vydání, případně i upravených nebo elektronických, ale které byly zařazeny do Seznamu děl nedostupných na trhu dostupného na odkazu https://aleph.nkp.cz/F/?func=file&file_name=find-b&local_base=DNT. Kromě toho jsou z rozhraní Národní digitální knihovny přístupné plné texty dokumentů, které jsou z hlediska autorského práva tzv. volné (autorskoprávně již nechráněné). Služba je poskytována na základě licenční smlouvy Národní knihovny ČR s kolektivními správci autorských práv prostřednictvím zapojených knihoven a institucí.

Jednou ze zapojených knihoven je i Soběhrdská obecní knihovna. Co to tedy pro čtenáře znamená?

1. Pokud jste registrovaným čtenářem knihovny v Soběhrdech, můžeme ověřit jako partner Národní knihovny váš účet a budete moci Díla nedostupná na trhu číst ze svého domácího počítače. K využití služby je pouze třeba mít na svém internetovém připojení pevnou IP adresu (váš poskytovatel internetu bude vědět, co to znamená)
2. Pokud nejste registrovaným čtenářem knihovny v Soběhrdech nebo se potřebujete jen jednorázově na některé z děl podívat, můžete v provozní době knihovny využít náš počítač.

V každém případě, pokud vás to zajímá, neváhejte se v knihovně zeptat. I v malé obci může knihovna poskytovat moderní služby 21. století.

Pavel Bartík

— 2022 — ROK KOMUNÁLNÍCH VOLEB —

Čas neúprosně ukrájí týdny a měsíce z našich životů. Jednou z důležitých událostí nastávajícího roku budou komunální volby. Přichází tedy čas na výzvu pro všechny, kteří by se chtěli zapojit do práce zastupitelstva nebo komisí obce, aby vše zvážili a co nejdříve se přihlásili. Po vyslovení této výzvy v osobním kontaktu se obvykle druhá strana sehne, aby si zavázala tkaničku, začne obdivovat nádhernou oblak na nebi nebo se rovnou dá na zběsilý útěk.

Než podobnou chybu uděláte také, zkuste se zamyslet nad tím, jestli byste nechtěli zanechat svůj otisk v krajině a době kolem nás. Kromě toho, že to velmi vylepšuje

karmu, tak je u toho ještě většinou i legrace a zábava.

Zvláště bych se tímto rád obrátil na mladou generaci kolem 30 let a na ženy. Těch máme dlouhodobě v zastupitelstvu a komisích nedostatek. A jejich přítomnost by do rozhodování zastupitelstva vnesla větší pestrost i názorovou vyváženost.

Jestli vás napadá, že jste to nikdy nedělali a neumíte to, tak s tím si hlavu nelamte. Nikdo z nás nevystudoval na zastupitele a naučit se dá všechno. Důležité je chtít.

Pokud vás to zajímá, rád vám ukážu, co to obnáší být zastupitelem. Vůbec se nebojte ozvat.

Pavel Bartík, 604 294 762

Lampiónový průvod a rozsvícení stromečku

Dne 13. 11. jsme, po roční pauze, uspořádali již tradiční Lampiónový průvod pohádkovou vesnicí. Účast byla více než hojná a mezi dětmi jsme mohli vidět malou medúzu, kostlivce, čarodějnice a další krásné masky, které se s lampióny vydaly na cestu po naší pohádkové vesnici.

Průvod, v čele s Gandalfem, startoval od obecního úřadu a na této trase potkal vílu Bludičku s Hejkalem, hodné čarodějky, doupe čertů mastíci karty, bláznivé květinčky a u bažiny na ně čekali dva hastrmánci. Na každém stanovišti na děti čekaly zábavné úkoly, za něž dostávaly sladkou odměnu. Na závěr byl pro děti nachystán strašidelně vyzdobený sál v místní restauraci. Všem strašidlům a účastníkům děkujeme a budeme se těšit příští rok.

Nastal čas adventní a s ním i rozsvícení vánočního stromečku, který je umístěn u obecního úřadu. Bohužel jsme, kvůli současné situaci, museli přejít do omezeného režimu, tudíž nebylo možné společně posedět. A ačkoliv nebylo možné uskutečnit vánoční jarmark ani dětské dílničky, tak i přesto jsme načerpali vánočního ducha a užili si kouzelnou atmosféru, kterou tento předvánoční čas přináší. Děti u stromečku zazpívaly písničky a dostaly sladkou odměnu. Poté jsme společně rozsvítili náš vánoční strom. Závěrem bych Vám za celý náš sbor

hasičů Soběhrdy ráda popřála pohodové vánoční svátky, dětem bohatého Ježíška a do nového roku Vám přeji pevně zdraví a pohodovou mysl. Pevně věřím, že „dvojky“ nám přinesou štěstí a vidinu „lepších zítřků“.

Jana Špidrová

Milí sousedé a přátelé!

Velmi bych si přál, abyste ve zdraví a radosti spojenou s dobrou vánoční pohodou, strávili spokojené svátky se svými blízkými a těšili se na další úspěšné a spokojené dny následující.

Ne všem lidem, a to nejen u nás, to bohužel bude dopřáno. Jsou věci, které se na celé planetě čas od času vyskytnou, jež nemůžeme předvídat, ani jim zabránit. Jsou to skutečnosti, které nám způsobují těžkosti, starosti a vůbec se nám nelíbí. Jsou o to horší, že nám neohrožují majetek (oproti živelním pohromám), ale daleko důležitější osobní zdraví a život.

Není to trest Boží ani dáblův, je to jen obrovská síla přírody, kterou ještě zdaleka neznáme, a pevně věřím, že její podstatu ani v budoucnu nepoznáme. Kdybychom věřili, že jednou člověk vše, kde se zrodil a vyvinul, stoprocentně pozná a ovládne, věřte, že už by to nebyl člověk. Byl by něco, co na této zemi nemá co pohledávat. Nebyl by součástí přírody, ale jejím zbytečným a škodlivým odpadem. A byl by jako odpad totálně zničen.

A přesto jsme se dostali při svém poznání a bádání tak, daleko, že umíme zmírnit, až téměř zastavit některé jevy, jež nás ohrožují. V živé přírodě, a tedy i v našem životě, nejde nic na 100 %. Složitá věda biochemie a fyziologie živých organismů má tolik variací, že na ně nestačí ani matematika, fyzika či anorganická chemie. Pokud nám pomůže v počítačové technice matematický model, tak musíme počítat, že biologické těleso (virus) si dokáže najít cestu, jak ho obejít. Napadený hostitel má snahu se bránit. Nechce být zničen. A této snaze obrany přispívají statisíce vědců, lékařů, biochemiků, epidemiologů, tisíce vybavených laboratoří a statisíce praktikujících lékařů a sester. A mají výsledky!

A proto mi dovoluňte jednu radu. Používejte svůj zdravý rozum. Kdo používá rozum, je svobodný. Kdo rozum používat nechce, je otrok. Není omezováním svobody, když vláda nařídí věci, které mají chránit zdraví občanů. Vláda si to nevymyslela. Ten nešťastník, který, když má zavřenou hospodu a noční bar a jde se vybouřit na městská náměstí a huláká o omezování svobody, je ve skutečnosti bezohledný zbabělec, který se neohlíží na své zatím zdravé sousedy. Sám může být pozitivní, ale má chorobný strach z nežádoucích účinků. U sebe! Co je mu do druhých!

Tak buďme jiní. Buďme chytrí a nebojme se. Věřme těm, kteří o tom něco ví. *Váš soused Vladimír Vachoušek*

GIGANET.CZ – JIŽ TŘETÍ ROK V SOBĚHRDECH

Poslední dobou se čím dál více ukazuje, jak je důležité být on-line. Ať už se jedná o práci z domova, školní on-line výuku, přístup k informacím, či relaxaci a zábavu. V neposlední řadě se pro mnohé může také jednat o jediný kontakt se světem při nekompromisním uvržení do izolace. Je tu doba, kterou si ještě před dvěma roky nedokázal nikdo ani představit. • Proto je důležité mít kvalitní připojení k internetu. Připojení, které Vám umožní být v kontaktu, ať už se svými blízkými, s kolegy a šéfem, s podřízenými, s učitelkami a spolužáky, se světem. Připojení, které Vám usnadní život v této nelehké době. • Společnost GIGANET.cz Vám přesně takové připojení zajistí. S připojením od společnosti GIGANET.cz budete ve spojení se světem 24 hodin denně, 7 dní v týdnu. Po stejnou dobu je Vám k dispozici také telefonická linka technické podpory, pro případ, že by služba nespĺňovala Vaše představy. • Technici společnosti GIGANET.cz se do žádných akcí nepouští bezhlavě. Proto je před případnou realizací internetového připojení technické šetření na místě samozřejmostí. Součástí návštěvy technika je i konzultace ohledně potřebných zařízení, či vnitřní datové infrastruktury. A to vše zcela nezávazně a zcela zdarma. • Pro více informací můžete nezávazně kontaktovat telefonickou linku na čísle 800 55 44 55, poslat zprávu na e-mailovou adresu internet@giganet.cz, případně navštívit internetové stránky www.giganet.cz. • GIGANET.cz je tu pro Vás. Již třetí rok v Soběhrdech a 23 let na světě internetu.

PÁR ŘÁDKŮ Z KNIHOVNY

Během podzimních měsíců se uskutečnily v knihovně dvě akce. Žáci druhého stupně Církevní základní školy Archa navštívili přednášku o Marii Terezii a zavítali i do knihovny. Zájem byl nejen o knihy v nové knihovně, ale zaujala je i naše stará knihovna, kde objevovali polozapomenuté knižní poklady.

Do knihovny zavítaly i soběhrdské děti v rámci akce k ukončení prázdnin. Knihovna byla jedním z míst, kde plnily úkoly. Zbyly tu po nich moc krásné obrázky inspirované knižními příběhy.

I díky těmto akcím nám přibýly další dětské čtenáři a nás to velmi těší, protože nabídka pro děti je v knihovně opravdu pestrá a byla by škoda jí nevyužít. Oblíbené jsou encyklopedické knihy, knihy o péči o zvířata, pohádky, stolní hry i CD s namluvenými dětskými knihami.

I pro dospělé tu máme velmi pěkné audioknihy. Mezi nimi například kultovní Vejce a já namluvené brilantní Jaroslavou Adamovou, Povídky Zdeňka Svěráka, Želary nebo Báječná léta pod psa. Některé tyto audioknihy mají v naší knihovně i svou knižní předlohu.

Jako dárek čtenářům jsme zakoupili unikátní autobiografii největší legendy naší hudební scény, knihu Karel Gott Má cesta za štěstím. Pro děti novinku od J. K. Rowlingové Vánoční prasátko.

Všem našim věrným čtenářům děkujeme za přízeň a budeme se na ně, i na vás ostatní, těšit v novém roce 2022. Klidné Vánoce všem a příznivý nový rok.

Marcela Bartíková

Bylo 28. října a ráno proběhlo jako obvykle, ale odpoledne bylo jiné. Já něco dělala a máma se ségrou odešly. Po chvíli jsem se zeptala táty, kam vlastně šly. Odpověď zněla jasně: „Jsou u lip na 103. výročí vzniku republiky“, a já tam běžela. Když jsem tam dorazila, ucítila jsem vůni pečenných bramboráků a hned si jeden dala. Byl výborný. Dojela jsem poslední sousto a jako každý rok byla odhalena novinka. Tentokrát to byly dva rozcestníky. Po projevu velitele žiňanských hasičů Honzy Šímy a Sváti Šlechty

— LÍPY 2021 —

za Bedřč se všichni přemístili do „Pastoušky“. Tam se vydlabávaly dýně, pekly bramboráky a langošé. Na večer připravily starší holky Zuzka Babinská a Eliška Šimová bojovku pro děti. Nakonec se rozsvítily dýně, zvonilo se na zvon míru a zpívala se hymna. Potom už děti musely jít spát, ale pro dospělé večer ještě nekončil. Já jsem si den moc užila.

Zúčastněte se i příště.

Ella Kreys, Žiňany (vnučka od Kolářů ☺)

RECYKLAČNÍ CENTRUM OSTŘEDEK - VÝHODNÉ CENY PRO SOBĚHRDSKÉ OBČANY

V Recyklačním centru v Ostředku jsme vyjednali 20 % slevu na uskladnění stavební sutě pro soběhrdské občany. CENÍK RC Ostředek pro občany s trvalým bydlištěm v obci Soběhrdy, platnost od 1. 9. 2021

Obec Soběhrdy	Název odpadu/recyklátu	Cena Kč/t bez DPH	Cena Kč/t s DPH 21 %
	ASFALT - ukládka	215	260
	ASFALT rec 0/16	149	180
	ASFALT rec 16/63	129	156
	BETON - ukládka	151	182
	BETON rec 0/16	129	156
	BETON rec 16/63	159	192
	BETON rec 63/120	149	180
	ŽELEZOBETON - ukládka	263	318
	SUTĚ - ukládka	231	280
	CIHLA rec 0/8	79	96
CIHLA rec 8/63	39	47	
ZEMINA - ukládka	359	434	

Recyklační středisko Ostředek			
Provozní doba:			
Pondělí od 7:00 do 15:30	Pátek	od 7:00 do 15:30	
Úterý od 7:00 do 15:30			
Středa od 7:00 do 15:30	Sobota	zavřeno	
Čtvrtek od 7:00 do 15:30	Neděle	zavřeno	
Obsluha střediska: tel.: 737 225 653			

UPOZORNĚNÍ: Odpady přijímáme pouze oddělené (zvláště betony, zeminu, asfalty, sutě) bez nežádoucích příměsí jako je dřevo, plasty, papír apod. viz memorandum. Společnost AZS RECYKLACE ODPADU s.r.o. si vyhrazuje právo špatně vytříděné odpady nepřijmout.

Další kontakty: Obchodní zástupce: tel.: 737 225 632
email: zemlova@obchod.azs98.cz

Ceník platí pouze pro fyzické osoby nepodnikající.

Soběhrdský evangelický farář na půl úvazku – část 8: Lake District, krajina snů

Nechceš jet na 14 dní do Anglie? Nemám čas! A co aspoň týden? To by šlo. A co tam budu dělat? To ti řeknu v letadle. Tak takhle nějak začala má první vysněná cesta do Anglie. Jó hektické devadesátky. Cesta odložená o 23 let!

Tehdy, na jaře 1968 jsem se dvěma kamarády stál celou noc před Britskou ambasádou frontu na vízum do Anglie. Pak ale v srpnu přijely sovětské tanky a všechno bylo jinak. Po roce 1989 se cestování stalo samozřejmostí a víza v Evropě minulostí. Tak tedy letím do Anglie. Vcelku bez emocí. Ale když mi kolega v letadle řekl, že naším cílem je Lake District, emoce přišly. Krajina, kde se odehrávají příběhy knih mého dětství. Trosečníci z Vlaštovky; Zamrzlá loď kapitána Flinta; Velká severní. A já jsem týden chodil a plavil se po oněch místech a navštívil i hrob Arthura Ransomeho, autora oněch knih.

Ale to nebyl hlavní důvod cesty. Strávil jsem týden v táboře YMCA v Lakesidu. YMCu jsem znal, pomáhal jsem ji tady znovuobnovovat. Největší celosvětovou mládežnickou organizaci, jejímž nejtědřejším předválečným sponzorem v Čechách byl tatínek pozdějšího prezidenta Václava Havla. Tábor byl úplně jiný, než cokoliv jsem znal z tehdejšího Československa. Tady se na táborech soutěžilo, kdo bude nejrychlejší, kdo bude první, kdo vyhraje. Tam se hrály hlavně hry na spolupráci a hry ekologické. Týmy plnily úkoly a záleželo na všech členech, slabých i silných. Tu už je dnes u nás taky, ale z těch ekologických her bych rád jednu připomněl.

Dětem se rozdaly obrázky rostlin a zvířat, včetně člověka. Pak se postavily do kruhu. Vedoucí měl provázky. Jeden konec dal např. trávě a zeptal se: kdo žere trávu? Přihlásil se třeba králík, ovce, kráva. Ty se zase propojili s liškou, vlkem, člověkem. Tak byl kruh zvířat a rostlin propojen vzájemnými vazbami. Pak vedoucí vyprávěl: představte si, že by tu někdo zničil všechnu trávu. Na to tráva pustila své konce provázků. Kdo by zemřel? Ti, co byli napojeni na trávu. Ti také pustili svoje provázky. Tak se postupovalo, až nakonec došlo i na člověka. Takže v Anglii už malé děti chápou to, co u nás dodnes nepochopil ani bývalý prezident Klaus; totiž že i člověk je na přírodě závislý a bez ní může tak leda vyhnout. No možná by si tu hru jednou mohli zahrát třeba v parlamentu. Rád bych jim dělal moderátora.

Ale zpátky do Lake District. Je to překrásná oblast kolem dvou velkých jezer Windermere a Coniston. Z plochy téměř 230 000 hektarů je velká část přírodní rezervací. V pozdějších letech jsme ji procestovali mnohokrát a mnoho historek se váže k této oblasti. Jednou jsme chtěli koupit rybu, ale obchod na břehu byl už zavřen. Požádali jsme jednoho rybáře – ten nám dal rybu a na dotaz po ceně řekl: připište to na účet britské velkorysosti. Už nevím, co to bylo za rybu a jenom doufám, že to nebyla Coregonus vandesius (anglicky

vendace; česky mi to třeba poradí nějaký biolog, pokud čte mé poznámky). To je totiž ryba, která se vyskytuje pouze v Lake District a valem ubývá, takže se patrně dočkáme jejího vyhynutí.

Jindy jsme se koupali v potoce, který vytékal z jezera a někdo se nás ptal: je ta voda pouze studená, nebo ledově studená? Jeho anglická poker face zmizela, když jsme řekli: docela teplá. Vytékala totiž z povrchu jezera, z té tenoučké vrstvičky, prohřáté sluncem...jinak do jezera se nedalo vlézt a když nám tam spadla láhev s lihem, museli jsme si ji přiblížit házením kamenů za ni, protože tak ledovou vodu nikdo z nás nevydržel.

Jinak je to moc pěkná oblast na prázdniny. Všichni turisté se drží v malebných městečkách podle břehů jezer, a jak člověk vystoupá trochu výše, má kopce zcela pro sebe. Spát se dá naprosto všude velmi pohodlně. Tedy pokud člověk po tmě nezabloudí a neseď celou noc přitisklý ke skále a neklepe se zimou, aby pak ráno zjistil, že byl 10 metrů od svého spacáku.

V těch krásných městečkách jsou všude obrazy Beatrix Potter, autorky mnoha ilustrovaných dětských knih o králíkovi Petrovi, žabákovi Jeremy a mnoha dalších, myslím, že u nás neznámých. Oblast jezer milovala a odkázala celou svou pozůstalost National Trust. I já tu oblast miluju, mám tam kamarády v pidivesničce, kde není ani signál, takže když jsem chtěl poslat domů aspoň esemesku, musel jsem ji nařukat, pak vylézt na blízký kopec, postavit se na kámen na vrcholu, co nejvíce natáhnout ruku a čekat až to pípne.

Jó a s nimi jsem se jel vlastně prvně podívat do Skotska, když tam v Glasgow studoval jejich syn. Když se řekne Glasgow, člověk si vybaví průmyslové město s přístavem, jak nás to učili ve škole. Ale je to především krásné historické město s několika Universitami. Dvě největší a nejstarší jsou University of Glasgow a University of Strathclyde, které se tak trochu pošťuchují jako Oxford a Cambridge. Ta první je krásný gotický komplex. Studovna biologie, kde syn mých přátel studoval, byla něco mezi muzeem, obřím teráriem a knihovnou. Když jsem si fascinovaně celý areál prohlížel, napadlo mě: tady bych chtěl studovat. A vůbec jsem tehdy netušil, že za necelých deset let zakotvím jako PhD student na krásné dva semestry (rozdělené ve Skotsku na trimestry) právě na University of Glasgow, že budu bydlet v podnájmu s výhledem na Skotskou vysočinu (Highlands), že budu každé ráno chodit podél úžasné říčky Kelvin do školy, že... Ale o tom třeba příště.

Jó a nezapomeňte mít sny a vize, protože jenom ty vás posunou ze šedivé přizemnosti třeba do krásného Glasgow nebo kamkoliv jinam.

Josef Bartošek

SVĚT KOLEM NÁS – IV. ČÁST – ČERČANY

V tomto novém seriálu Vám chceme postupně představit obce, které sousedí s naší – či lépe řečeno s našimi katastrálními územími. Podíváme se na jejich historii i současnost, spolkový život, témata a oblasti, jaké řeší a také některé zajímavosti. Naš „okolní svět“ představuje město Benešov, obce Čerčany, Mrač, Petroupim a Přestavlky.

Toto pokračování se zaměří na druhého největšího souseda – obec Čerčany. S tou máme společnou „hranici“ v oblasti nejvyššího místního kopce Čerčanský chlum. Má přibližně

2 900 obyvatel a katastrální území obce má rozlohu 644 ha. V obci se nalézá asi 680 domů a 370 chat. Samotné Čerčany leží na levém břehu Sázavy. Na pravém břehu Sázavy se nachází místní část Vysoká Lhota a osada Jericho a západně od Čerčan Nové Městečko.

Archeologické nálezy na počátku 20. století prozrazují slovanské osídlení obce a jejího okolí, avšak písemný doklad pro to chybí. První písemná zmínka o obci pochází z roku 1356. Tehdy „Černčany“ získal koupí od Arnošta z Poříčí pan Ondřej

SVĚT KOLEM NÁS – IV. ČÁST – ČERČANY

z Dubé, pán na Zlenicích a nejvyšší zemský sudí u dvora krále Václava IV. († 1412). Původní název obce „Černčany“, pravděpodobně pochází od černé půdy v okolí. Další písemné doklady mluví o jiných majitelích Čerčan - byli jimi m.j.: Netvorští z Březí, Nebřehovští z Pyšel, Jaroslav Šellenberk z Mrače, Trčkové z Lípy, Valdštejnové sídlící na Komorním Hrádku, Martinicové, hrabata z Vrtby, Lobkovicové a od r. 1887 arcivévoda František Ferdinand d'Este). S majiteli se měnila i správní sídla. Nevelké Čerčany správou podléhaly Lštění, poté Pyšelům, Mrači, Komornímu Hrádku, Konopišti a před osamostatněním opět Lštění. Zápis z farní kroniky v Poříčí nad Sázavou z roku 1833 uvádí, že Čerčany měly 23 domy, mlýn a panský dvůr. Žilo zde 211 obyvatel katolického vyznání a 17 nekatolíků - tedy přibližně stejný počet, jako v obdobné době vykazovaly Soběhrdy nebo Mezihorí. O sto let později - při sčítání v roce 1930 zde žilo 1299 obyvatel v 240 domech - na první pohled je jasně vidět, co s vývojem počtu obyvatel udělal vstup „železného oře“ na území Čerčan ☺.

Historicky významná je i Vysoká Lhota, které je místem prastarého osídlení, pravděpodobně ještě z doby keltské. Dnešní „Zámeček“ (či dříve „Statek“) je chráněnou památkou. Budova zámečku je poprvé zapsána r. 1358 za Karla IV. Od poloviny 16. stol. zde žil rod Lhotáků až do 18. stol., kdy usedlost koupil Karel David, později odsouzený císařovnou Marií Terezií za zradu k trestu smrti. V r. 1750 koupil statek od Marie Terezie tehdejší majitel Konopiště - hrabě Vrtba, který usedlost upravil a přestavěl. Další historie již byla neradostná - z nájemního dvora se staly postupně jen sklady. V současné době areál vlastní a postupně rekonstruuje firma EQUI Hanuš, která se zabývá výcvikem koní pro film, včetně přípravy kaskadérů. Má i jednu z největších českých sbírek kočárů a povozů.

Osada Nové Městečko vznikla v době první republiky jako rekreační osada pro návštěvníky především z Prahy. Postupem doby z původních chat vznikly mnohdy architektonicky krásné domy a vily. Dnes jich je v osadě kolem stovky a jejich obyvatelé jsou již z valné většiny občany Čerčan.

K výraznějšímu zviditelnění obce došlo počátkem 70. let 19. století v souvislosti s výstavbou železnice Františka Josefa I. z Prahy do Českých Budějovic. Dne 20. května 1871 přijela první lokomotiva od Gmündu až do Čerčan. Původně jednokolejný dřevěný most přes Sázavu z r. 1871 byl v r. 1882 nahrazen ocelovou nýtovanou konstrukcí na kamenných pilířích. Druhá kolej trati z Prahy do Benešova byla přidána a most rozšířen v r. 1904. Starý železniční most byl přestavěn a nahrazen novým ocelovým mostem s lůvkou pro pěší v r. 1926. Velká přestavba mostu s náhradou ocelové konstrukce pro vyšší parametry jízdy na trati Praha - Benešov (v rámci „Modernizace IV. železničního koridoru“) proběhla v letech 2009 a 2010.

Železniční křižovatkou se staly Čerčany po dobudování obou částí posázavských tratí: z Prahy Braníka přes Vrané nad Vltavou, Jílové u Prahy a Týnec nad Sázavou do Čerčan a z Čerčan přes Ledčecko do Světlé nad Sázavou a Havlíčkova Brodu (1901). Výhodné železniční spojení přispělo při dalším rozvoji obce, jež se stala vyhledávaným rekreačním letoviskem. Na území Čerčan se v části Vysoká Lhota nachází na hlavní trati železniční zastávka Pyšely, pojmenovaná podle asi 2 kilometry vzdáleného města, přes které žádná železniční trať nevede.

Zásluhu na získání samosprávného osamostatnění obce má p. Josef Doleček, první čerčanský starosta, veřejný činitel

a mecenáš všech akcí vedoucích ke zvelebení obce († 29. 4. 1933). K vyhlášení samostatnosti obce došlo 8. července 1919, kdy byl ustaven obecní výbor. Od 20. let minulého století se čile rozvíjelo kulturní dění v obci. Byl ustaven divadelní spolek „Sázavan“ (s přestávkami hrál až do 80. let), byl založen dětský pěvecký sbor „Čerčanští zpěváčci“, který vedl učitel Otomar Pičman a jehož kmotrem byl skladatel Josef Suk; rozvíjela se osvětová činnost i prostřednictvím Dobrovolného hasičského sboru (založen 1907). Pestrou činnost vyvíjely i tělovýchovné jednoty Sokol a DTJ. Od 20. let vznikaly v sousedství Čerčan trampské osady. Za připomenutí stojí osada Ztracená stopa v údolí Benešovského potoka. Existuje dodnes.

V Čerčanech a na Vysoké Lhotě pobývali v minulosti mimo jiné tyto významné a známé osobnosti: novinář a vůdce národně sociální mládeže Karel Půlpán († 1914); písničkář a zakladatel kabaretu Červená sedma Jiří Červený s dcerou Soňou, pozdější koncertní a operní pěvkyní; herec, dramatik, kabaretiér Emil Artur Longen; spisovatel Otomar Schäfer; básník Stanislav Kostka Neumann; trampský spisovatel Bob Hurikán (vl. jménem Josef Peterka); filmový historik Myrtil Frída; herečka Irena Kačírková; básník Ladislav Stehlík; sólista opery ND v Praze Eduard Haken aj. K občasným návštěvníkům Čerčan patřil i Jan Werich. 6. července 1993 učinil v obci zastávku i prezident ČR Václav Havel se svou chotí Olgou a doprovodem.

Na hřbitově je pochováno sedm obětí z tzv. transportu smrti z ledna 1945. Pomník před budovou základní školy připomíná oběti obou světových válek z řad místních občanů.

Dominantami obce jsou především dvě stavby: kostel - objekt Husova sboru Církve československé husitské na návrší nad obcí (dostavěn až po 2. světové válce, vysvěcen r. 1952). Mlýn, zmiňovaný již v r. 1648, dříve se jmenoval Spálenský, později také podle nového majitele - Vávřův; v průběhu let několikrát přestavovaný, naposledy v letech 1981-1993, po rekonstrukci ale nezprovozněn. Ke konci roku 2008 započal provoz nově postavený Hospic Dobrého pastýře, k němuž se o dva roky později začal přistavovat ekumenický Komunitní dům s kostelem zasvěceným Nejsvětější Trojici.

V obci se nachází obecní úřad, pošta, policie, zdravotní středisko, lékárna, základní škola, mateřská škola, základní umělecká škola, dům s pečovatelskou službou, hospic, kulturní dům, knihovna s informačním centrem, kino, tělocvična, fotbalové hřiště, veřejná koupadla a tenisové kurty. V obci existuje občanské sdružení Chlum, které se stará o kulturní vyžití občanů a občanské sdružení Posázavský pacifik, které provozuje nostalgické jízdy parním či motorovým vlakem na posázavských tratích. Sdružení postupně opravuje unikátní historickou parní lokomotivu řady 170.666 ze sbírky Národního technického muzea v Praze. Z dalších organizací v obci aktivně působí TJ Slavoj Čerčany, MO rybářského svazu, MO zahrádkářského svazu (provozuje moštárnu), Sbor dobrovolných hasičů a občanské sdružení pro rodiče s dětmi DRÁČE. Čerčany jsou pro svou snadnou dostupnost z Prahy a pro svou polohu u řeky Sázavy atraktivní a tradičně vyhledávanou oblastí pro chataře, vodáky, turisty a cykloturisty.

Pokračování příště...

Jan Šíma,

s využitím údajů z <https://cs.wikipedia.org/a/www.cercany.cz>